

Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku) – C. Aktivity a Participace

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (Světová zdravotnická organizace WHO)

Dvoustupňová klasifikace upravená pro účely Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (§ 2958 o. z.) – zpracováno podle elektronické verze

http://www.mpsv.cz/files/clanky/9867/klasifikace_funkcnich_schopnosti_disability_zdravi.pdf

Podrobnější třístupňová klasifikace v elektronické verzi – na tomtéž odkazu, str. 134 – 181.

3 AKTIVITY A PARTICIPACE

Definice:

Aktivita je provádění úkolu (úkonu) nebo činu člověkem.

Participace je zapojení do životní situace.

Aktivita a její limity jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit.

Participace a její omezení jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situací.

Kvalifikátory

Domény jsou komponenty jednotlivých aktivit a participací a jsou uvedeny v jediném seznamu, který představuje všechny životní oblasti (od základního učení a pozorování až po složité oblasti, jako jsou společenské úkoly). Tyto komponenty mohou být použity k označení aktivit (a) nebo participace (p) nebo obojího.

K bližšímu určení komponent aktivit a participace slouží dva kvalifikátory. Kvalifikátor pro výkon (*provedení výkonu - performance*) a kvalifikátor pro kapacitu (*schopnost daného člověka*). Kvalifikátor výkonu popisuje, co a jak člověk dělá ve svém běžném prostředí.

Poněvadž běžné prostředí přináší různé souvislosti s danou společenskou situací, výkon označený tímto kvalifikátorem může být chápán jako „účast v dané životní situaci“ nebo „prožívaná zkušenost“ člověka v daných souvislostech, ve kterých právě žije. Tyto souvislosti obsahují faktory prostředí – všechny aspekty okolního světa fyzického, společenského a postoje společnosti, které mohou být kódovány za použití komponent faktorů prostředí.

Kvalifikátor kapacity popisuje schopnost člověka, jak může provádět úkol nebo aktivitu. Tento kvalifikátor zjišťuje nejvyšší možný stupeň funkční schopnosti daného člověka, kterého může v dané doméně a v daném momentě dosáhnout. Kapacita je měřena ve stejném nebo standardním prostředí, které představuje přizpůsobenou schopnost dané osoby. Komponenty faktorů prostředí se mohou použít k popisu vlastností tohoto uniformního, standardního prostředí.

Oba kvalifikátory, jak pro kapacitu, tak pro výkon, se použijí v souladu s následující stupnicí.

0 – žádná obtíž (nepřítomná, zanedbatelná) – **0 - 4%**

- žádná porucha znamená, že osoba nemá a nepocítuje žádný problém

1 – lehká obtíž (mírná, nízká) – **5 - 24%**

- mírná porucha znamená, že problém je přítomen méně než 25% času s intenzitou, kterou může osoba tolerovat (je dobře snesitelný), a který se stal zřídka během posledních 30 dní

2 – středně těžká obtíž (zřetelná větší) – **25 - 49%**

- střední porucha znamená takový problém, který je přítomen méně než 50% času s intenzitou, která zasahuje do každodenního života (je zřetelný), a který se děje občas během posledních 30 dní

3 – těžká obtíž (vysoká, extrémní) – **50 - 95%**

- výrazná porucha znamená takový problém, který je přítomen více než 50% času s intenzitou, která částečně rozvrací každodenní život osoby (značně velký), a který se děje často během posledních 30 dní

4 – úplná obtíž (úplná) – **96 - 100%**

- úplná porucha znamená takový problém, který je přítomen více než 95% času s intenzitou, která zcela rozvrací každodenní život osoby (obtíže jsou nesnesitelné nebo je funkce nemožná), a který se děje každý den během posledních 30 dní.

Široká procentní pásma jsou určena pro ty případy, u kterých jsou k dispozici správně odstupňované posuzovací testy (nástroje) nebo jiné standardy ke kvantifikaci problému při výkonu nebo limitu kapacity. Střední obtíž při výkonu obvykle dosahuje poloviny stupnice úplných obtíží. Procenta jsou odstupňována v různých doménách podle standardů dané populace jako procentuální. Pro tuto kvalifikaci je nutno používat jednotných způsobů posuzování, které bude nutno vyvinout pomocí výzkumu.

***Kapitola 1 Učení se a aplikace znalostí
Účelné smyslové zkušenosti (D 110–D 120)***

- D 110 Pozorování
- D 115 Naslouchání
- D 120 Jiné účelné vnímání

Základní učení (D 130–D 155)

- D 130 Opisování
- D 135 Opakování
- D 140 Učení - čtení
- D 145 Učení - psaní
- D 150 Učení - počítání
- D 155 Získání dovedností

Aplikace znalostí (D 160–D 177)

- D 160 Soustředění pozornosti
- D 163 Myšlení
- D 166 Čtení
- D 170 Psaní
- D 172 Počítání
- D 175 Řešení problémů
- D 177 Rozhodování

Kapitola 2 Všeobecné úkoly a požadavky

- D 210 Provádění jednotlivého úkolu
- D 220 Provádění mnohočetných úkolů
- D 230 Vykonyávání běžné denní povinnosti
- D 240 Zvládání obtíží a jiných psychických nároků

Kapitola 3 Komunikace***Komunikace – přijímání, vnímání (D 310–D 325)***

- D 315 Přijímání mluvených zpráv (případně D 320 Přijímání zpráv ve znakové řeči)
- D 315 Přijímání neverbálních zpráv
- D 325 Přijímání psaných zpráv

Komunikace – vytváření (D 330–D 345)

- D 330 Mluvení (případně D 340 Vytváření zpráv ve znakové řeči)
- D 335 Vytváření neverbálních zpráv
- D 345 Psaní zpráv

Konverzace a používání komunikačních pomůcek a technik (D 350–D 360)

- D 350 Konverzace
- D 355 Diskuze
- D 360 Používání komunikačních pomůcek a technik

Kapitola 4 Pohyblivost**Měnění a udržování pozice těla (D 410–D 420)**

D 410 Měnění základní pozice těla

D 415 Udržení pozice těla

D 420 Přemísťování

Nošení předmětů, pohybování a zacházení s nimi (D 430–D 445)

D 430 Zvedání a nošení předmětů

D 435 Přemísťování předmětů pomocí dolních končetin

D 440 Využití ruky k jemným pohybům

D 445 Využití ruky a paže

Chůze a pohyb (D 450–D 465)

D 450 Chůze

D 455 Pohyb

D 460 Pohyb po různých lokalitách

D 465 Pohyb za použití různých zařízení

Pohyb pomocí dopravy (D 470–D 475)

D 470 Používání dopravy

D 475 Řízení

Kapitola 5 Péče o sebe

D 510 Sám se umýt

D 520 Péče o části těla

D 530 Používání toalety

D 540 Oblékání

D 550 Jídlo

D 560 Pití

D 570 Péče o své zdraví

Kapitola 6 Život v domácnosti**Získávání nezbytných životních potřeb (D 610–D 620)**

D 610 Získání obydlí

D 620 Získání nezbytných věcí

Úkony v domácnosti (D 630–D 640)

D 630 Příprava jídla

D 640 Vykonávání domácích prací

Péče o domácnost a pomoc druhým (D 650–D 660)

D 650 Péče o předměty v domácnosti

D 660 Pomoc druhým

Kapitola 7 Mezilidská jednání a vztahy***Základní mezilidské vztahy (D 710–D 720)***

D 710 Základní mezilidská jednání

D 720 Složitá mezilidská jednání

Zvláštní mezilidské vztahy (D 730–D 798)

D 730 Jednání s cizími lidmi

D 740 Formální společenské vztahy

D 750 Neformální společenské vztahy

D 760 Rodinné vztahy

D 770 Intimní vztahy

D 798 Schopnost reprodukce

Kapitola 8 Hlavní oblasti života***Výchova (D 810–D 839)***

D 810 Neformální výchova

D 839 Formální vzdělávání

Práce a zaměstnání (D 840–D 850)

D 840 Vzdělávání (příprava na práci)

D 845 Získání, udržení a ukončení zaměstnání

D 850 Placené zaměstnání

Ekonomická činnost (D 860–D 870)

D 860 Základní ekonomické operace

D 865 Složité ekonomické operace

D 870 Ekonomická soběstačnost

Kapitola 9 Život komunitní, sociální a občanský

D 910 Občanský život (v komunitě)

D 920 Rekreace a volný čas

D 930 Náboženství a duchovní život

D 950 Politický život a občanství

Stav ke 14. 4. 2014